

de gebruikers ondervond 24,8 % eerder negatieve gevolgen na cannabisgebruik.

Tijdens de examenperiodes wordt er door 7,6 % van de studenten kalmerende of slaapmedicatie gebruikt. Het oneigenlijk gebruik van stimulerende medicatie (zonder medische indicatie) wordt bij 4 % van de studenten gezien.

Studenten hebben de indruk dat ze onvoldoende geïnformeerd zijn door de instellingen wat betreft de drugs- en alcoholthematiek. Ze hebben geen idee wat precies de regelgeving is en welke kanalen binnen de onderwijsinstelling ze kunnen raadplegen. Wanneer er zich een probleem met alcohol of andere drugs voordoet, verkiezen ze eerder om bij *peers* te rade te gaan.

Conclusie: Studenten experimenteren met middelen als alcohol en drugs, met soms een negatieve weerslag op hun dagelijks functioneren en hun fysiek en mentaal welzijn als gevolg. Om studenten op een positieve manier te bereiken, is het noodzakelijk om sensibiliseringsprogramma's te ontwikkelen waarbij in de eerste plaats studenten zelf betrokken worden. Een intensieve samenwerking tussen student, onderwijsinstelling en de stad kan resulteren in meer verantwoord gebruik.

Voor verder lezen: zie de publicatie, 'In Hogere Sferen?', volume 4, Van Damme et al. (<https://www.vad.be/assets/in-hogere-sferen-volume-4-een-onderzoek-naar-het-midde-gebruik-bij-vlaamse-studenten>).

Psycat: een efficiënte en valide test voor de opsporing van psychosociale problemen bij kinderen

M. H. C. Theunissen, M. Klein Velderman, I. Eekhout

Child Health, TNO, Leiden, Nederland
Contact: meinou.theunissen@tno.nl

Achtergrond en doelstelling: Jeugdgezondheidszorg (JGZ)-organisaties in Nederland gebruiken vaak korte (ouder) vragenlijsten voor de opsporing van psychosociale problemen bij kinderen. De psychometrische eigenschappen van deze vragenlijsten zijn vaak niet voldoende om een goed onderscheid te maken tussen kinderen met en kinderen zonder psychosociale problemen. Het doel was om na te gaan of een korte *computerized adaptive test* (CAT), genaamd Psycat, een efficiënte en valide test is voor de opsporing van psychosociale problemen. De Psycat is veelbelovend in het overbruggen van de nadelen van bestaande vragenlijsten.

Methoden: Data waren afkomstig van ouders van Nederlandse kinderen in de leeftijd van 7 tot en met 12 jaar die uitgenodigd waren voor een routine contactmoment bij de JGZ. De dataset bevat 205 items om psychosociale problemen te meten ($n=2041$, respons 84 %). In een random deelsteekproef ($n=1650$) is nagegaan welke items geschikt waren voor een itemresponstheorie (IRT)-model. De geschikte items zijn gebruikt om de itemparameters voor de Psycat te berekenen en om een afkappunt te definiëren voor de resulterende *latent score*. In de resterende deelsteekproef ($n=391$) zijn de validiteit en efficiëntie van de Psycat vastgesteld met behulp van simulatieonderzoek. Een klinische score op de Child Behavior Checklist (CBCL) diende als criterium.

Resultaten: Het aantal items dat nodig blijkt om psychosociale problemen te signaleren is laag (mediaan: 14). De validiteit van de CAT is goed, de sensitiviteit van de *overall* schaal met CBCL als criterium is 0,75 en de specificiteit is 0,92. De sensitiviteit en specificiteit voor de subschalen Internaliserende problemen (0,92 en 0,92), Externaliserende problemen (0,96 en 0,91) en Hyperactiviteit (0,88 en 0,90) zijn vergelijkbaar of zelfs hoger.

Conclusie: De Psycat is een efficiënt en valide instrument voor de signalering van psychosociale problemen bij kinderen. In het najaar van 2019 wordt een pilotonderzoek uitgevoerd naar het gebruik van de Psycat als standaardinstrument voor routine contactmomenten in de JGZ. Momenteel wordt de Psycat uitgebreid naar ouders van kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 4 jaar.

Professionele zorgen vanuit de jeugdgezondheidszorg betreffende psychosociale problemen bij basisschoolkinderen – ontwikkeling van een predictiemodel

A. W. van den Berg¹, N. R. Koning¹, F. L. Buchner¹, N. A. Leeuwenburgh², D. J. A. van Dijk-van Dijk², M. E. Numans¹, M. R. Crone¹

¹ Afdeling Public Health en Eerstelijngeneeskunde, Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden, Nederland.

² GGD Hollands Midden, Leiden, Nederland
Contact: n.r.koning@lumc.nl

Achtergrond en doelstelling: Psychosociale problemen (PSP) komen veel voor bij kinderen, met een toenemende prevalentie op de basisschool. Bekend is dat PSP kunnen leiden tot onder andere een cognitieve ontwikkelingsachterstand op kinderleeftijd, slechtere schoolprestaties en een verhoogde kans op een psychische diagnose als volwassene. De jeugdgezondheidszorg (JGZ) en huisartsen vullen elkaar aan in de eerstelijnszorg voor kinderen: de jeugdarts monitort preventief de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling, de huisarts ziet vooral zieke kinderen. Hoewel zij samen de kinderen geregeld zien, wordt de helft van de kinderen met PSP niet door hen herkend. Professionele zorgen van de JGZ over PSP (Z-PSP) kunnen een eerste signaal zijn dat er sprake is van PSP bij een kind. Een predictiemodel gebaseerd op het digitaal dossier JGZ voor Z-PSP kan mogelijk helpen bij het beter herkennen van PSP bij kinderen; een dergelijk model is nog niet ontwikkeld. De vraagstelling van dit onderzoek was: welke factoren, bekend bij de JGZ voor de start op de basisschool, voorspellen een eerste signaal vanuit de JGZ over psychosociale problemen in groep 2 (leeftijd 5-6 jaar)?

Methoden: Populatiegebaseerd cohortonderzoek met gegevens uit het digitale dossier JGZ (regio Zuid-Holland Noord). Alle kinderen met een regulier contactmoment voor de start van de basisschool (3-4 jaar) en in groep 2 (5-6 jaar) werden geïncludeerd, behalve als zij op 3-4-jarige leeftijd al Z-PSP hadden. De uitkomst (Z-PSP) was gebaseerd op extra zorggebruik met indicatie PSP en/of een registratie over afwijkend psychosociaal functioneren, bepaald tijdens een contactmoment in groep 2. Mogelijke voorspellers werden gebaseerd op de literatuur en waren gerelateerd aan het kind, de ouders/het gezin en omgevingsfactoren. Logistische regressieanalyse werd gebruikt om de predictiemodellen op te stellen en tienvoudige crossvalidatie om de modellen intern te valideren.

Resultaten: Van de 10.147 kinderen met een regulier contactmoment voor de start van de basisschool én toen ze in groep 2 zaten hadden 3628 kinderen (36 %) een Z-PSP in groep 2. Van deze kinderen had 70 % de uitkomst alleen vanwege afwijkend psychosociaal functioneren, 8 % alleen vanwege extra zorg en 22 % vanwege beide. Paramedische verwijzing, overige verwijzing (onder andere naar het maatschappelijk werk), eerdere psychische ziekten in de familieanamnese, risicofactoren van ouders (onder andere werkloosheid, weinig steun uit het netwerk), *life-events*, omgevingsstressoren en een belemmerende balans volgens het model van Bakker waren voorspellers voor Z-PSP. Voor de subanalyse met extra zorg als uitkomst waren